

Τίτλος Μαθήματος	Δίκαιο Δημόσιων Συμβάσεων				
Κωδικός Μαθήματος	ΕΔΙ56				
Τύπος μαθήματος	Υποχρεωτικό				
Επίπεδο	Μεταπτυχιακό				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	2 ^ο εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Δρ Παναγιώτης Δέγλερης				
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	ΔΕ	Εργαστήρια / εβδομάδα	/
Στόχοι Μαθήματος	Η διδασκαλία του μαθήματος έχει σαν στόχο να κατανοήσει ο φοιτητής/τρια τη δομή και τη λειτουργία του Δικαίου των Δημοσίων Συμβάσεων στην ενωσιακή έννομη τάξη αλλά και στο πλαίσιο της ελληνικής και κυπριακής έννομης τάξης. Το Δίκαιο των Δημοσίων Συμβάσεων είναι ένας από τους σημαντικότερους κλάδους του Ενωσιακού Δικαίου, με ευθεία εφαρμογή του πρωτογενούς δικαίου. Θα εξεταστεί η κρισιμότητα της συμβολής της νομολογίας του Δ.Ε.Ε και θα αναλυθεί το νέο ενωσιακό παράγωγο δίκαιο. Θα αναπτυχθούν οι κανόνες διενέργειας της διαγωνιστικής διαδικασίας, το ισχύον δίκαιο κατά την ανάθεση, η έννομη (διοικητική και δικαστική) προστασία, η λειτουργία της Α.Ε.Π.Π και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών, αλλά και κρίσιμα στοιχεία από το στάδιο εκτέλεσης – υλοποίησης της δημόσιας σύμβασης.				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none">• Ο φοιτητής/τρια θα κατανοήσει τη σημασία / αξία των δημοσίων συμβάσεων στην ενιαία εσωτερική ευρωπαϊκή αγορά, καθώς και την έννοια και τις διακρίσεις των δημοσίων συμβάσεων και την εξέλιξη των σχετικών κανόνων δικαίου (νέες Οδηγίες και συμβάσεις παραχώρησης).• Θα εμπεδώσει τον κομβικό ρόλο της νομολογίας του Δ.Ε.Ε και του (ουσιαστικού και δικονομικού) ενωσιακού δικαίου στο δίκαιο των Δημοσίων Συμβάσεων• Θα εμβαθύνει στους κανόνες διενέργειας διαγωνιστικής διαδικασίας, στους κανόνες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και στην έννομη προστασία στο πεδίο σύναψης δημοσίων συμβάσεων και το ενιαίο και αυτόνομο ευρωπαϊκό «δικονομικό» πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις.• Θα κατανοήσει την λειτουργία της Α.Ε.Π.Π και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών – των Δικαστηρίων και ιδιαίτερα της θεμελίωσης της δικαστικής προστασίας (αποτελεσματική και πραγματική δικαστική προστασία) στην ενωσιακή έννομη τάξη - στην Ευρωπαϊκή «κοινότητα δικαίου».				
Προαπαιτούμενα	/		Συναπαιτούμενα	/	
Περιεχόμενο Μαθήματος	1. Ευρωπαϊκό Δίκαιο και δημόσιες συμβάσεις <ul style="list-style-type: none">• Οι δημόσιες συμβάσεις / οι συμβάσεις της δημόσιας διοίκησης• Η σημασία των δημοσίων συμβάσεων στην ενιαία αγορά				

- Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού στις δημόσιες συμβάσεις («το άνοιγμα στον ανταγωνισμό»)

2. Το παράγωγο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων

- Ιστορική αναδρομή – Η εξέλιξη των κανόνων δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις (1971 μέχρι σήμερα - παράγωγο δίκαιο) στην ενωσιακή έννομη τάξη
- Ευθεία εφαρμογή του πρωτογενούς δικαίου στις δημόσιες συμβάσεις
- Ο ρόλος του Δ.Ε.Ε. στη διάπλαση του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων
- Ο ρόλος του εθνικού δικαστή

3. Οι νέες Οδηγίες 2014/24 Ε.Ε. – 2014/25 Ε.Ε.

- Η νέα «γενική» Οδηγία 2014/24/Ε.Ε.
- Η Οδηγία για «εξαιρουμένους τομείς» 2014/25/Ε.Ε.
- Βασικές έννοιες (είδη - διακρίσεις) - ορισμοί
- Αναθέτουσα αρχή – οικονομικός φορέας - επαχθής – κλπ.
- Κατώτατα όρια («κατώφλια» - μέθοδοι υπολογισμού)
- «Μεικτές» συμβάσεις

Εξαιρέσεις:

Εκτός πεδίου εφαρμογής:

Άμυνα - ασφάλεια / «in house»/ συνεργασία μεταξύ δημοσίων φορέων – μεταξύ Αναθετουσών Αρχών.

4. Η σύμβαση παραχώρησης - Η νέα οδηγία 2014/23/Ε.Ε.

Η μεταφορά των νέων Οδηγιών στα εθνικά δίκαια

- Βασικές έννοιες / νομολογιακές αρχές για τις παραχωρήσεις
- Η μεταφορά των νέων Οδηγιών στα εθνικά δίκαια (Ελληνικό και Κυπριακό) για τις δημόσιες συμβάσεις (Ν. 4412/2016, Ν. 4413/2016 με τροποποιήσεις και Ν. 104/2010, Ν. 11/2017, Ν. 173/2011, Ν. 140/2016 και τροποποιήσεις αντίστοιχα).
- Διακυβέρνηση – Δημοσιότητα , Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.

	<p>5. Η διαδικασία κατάρτισης της σύμβασης / Η διαγωνιστική διαδικασία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κανόνες – Γενικές αρχές • Διαδικασίες (Ανοικτή διαδικασία, Κλειστή διαδικασία, Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, Ανταγωνιστικός διάλογος, Σύμπραξη καινοτομίας, Διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη, Συμφωνίες – πλαίσια, Δυναμικά συστήματα αγορών, Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί, Ηλεκτρονικοί κατάλογοι, Κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και Κεντρικές αρχές αγορών) • Τεχνικές προδιαγραφές - δεσμευτικότητα Ευρωπαϊκών προτύπων • Κριτήρια επιλογής • Επιλογή – λόγοι αποκλεισμού • Η προστασία του περιβάλλοντος, της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης • Κριτήρια ανάθεσης <p>6. Ειδικά θέματα διαγωνιστικής διαδικασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη σε ικανότητες τρίτων - «Δάνεια εμπειρία» • Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές • Επαγγελματικό παράπτωμα • Σύγκρουση συμφερόντων <p>7. Η Ανάθεση - Εκτέλεση της σύμβασης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ματαίωση / η αρχή της μη υποχρέωσης τελικής ανάθεσης της σύμβασης • Γενικές αρχές – σχέσεις συμβαλλομένων • Η υπεργολαβία • Τροποποίηση της σύμβασης • Λύση της σύμβασης <p>8. Ο έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η θεμελίωση της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας • Η – ad hoc – νομολογία του Δ.Ε.Ε.
--	---

	<p>9. Η έννομη (διοικητική και δικαστική) προστασία στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η «οικονομική» Οδηγία 89/665/ΕΟΚ • Η διαδικασία θέσπισης ενιαίου και αυτόνομου ευρωπαϊκού «οικονομικού» πλαισίου <p>Η θέσπιση 3 τύπων έννομης προστασίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσωρινά μέτρα • Ακύρωση παράνομων αποφάσεων Α / Α • Αξίωση αποζημίωσης <p>10. Η Σύσταση της Α.Ε.Π.Π και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η διοικητική προστασία • Η προσφυγή στις Ανεξάρτητες Αρχές • Βασικοί κανόνες • Προθεσμία – Έννομο Συμφέρον • Η αρχή της άπαξ άσκησης της προδικαστικής προσφυγής • Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της προθεσμίας και της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής • Το παράβολο <p>11. Η δικαστική προστασία στο στάδιο που προηγείται της σύμβασης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η «προσωρινή δικαστική προστασία» (Αίτηση αναστολής – Αίτηση ακύρωσης) • Κύρια δικαστική προστασία • Ακύρωση της παράνομης πράξης / η ειδικότερη περίπτωση του «ανενεργού» της σύμβασης • Η αποζημίωση / η θεμελίωσή της <p>12. Ο έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων ενώπιον των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής • Ενώπιον του Δ.Ε.Ε
--	---

	13. Εβδομάδα μελέτης – τελική εξέταση
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	<p>Το μάθημα διδάσκεται εξ' ολοκλήρου διαδικτυακά μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και με τη χρήση διαφόρων διαδικτυακών εργαλείων: εργαλεία επικοινωνίας (π.χ. τηλε-διασκέψεις, δωμάτια συνομιλιών), εργαλεία συνεργασίας (π.χ. φόρουμ συζήτησης, ιστολόγια, wikis), όπως επίσης και εργαλεία ανάπτυξης περιεχομένου (παρουσιάσεις με σημειώσεις, παρουσιάσεις με αφήγηση, διαδραστικές παρουσιάσεις). Οι σημειώσεις και παρουσιάσεις του μαθήματος είναι διαθέσιμα προς τους φοιτητές και τις φοιτήτριες μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας σε συνδυασμό με εισηγήσεις για μελέτη αναγνωσμάτων (βιβλιογραφία). Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενθαρρύνονται μέσω της πλατφόρμας και των ποικίλων τεχνολογικών εργαλείων να αλληλοεπιδρούν με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους αλλά και με τον διδάσκοντα/ τη διδάσκουσα, με σκοπό να αποτελέσουν ενεργά μέλη της διαδικτυακής κοινότητας μάθησης που δημιουργείται μέσα στο πλαίσιο του μαθήματος. Κατά τη διάρκεια της θεματικής ενότητας, λαμβάνουν χώρα διαλέξεις μέσω της ειδικά διαμορφωμένης ηλεκτρονικής πλατφόρμας από τους διδάσκοντες/τις διδάσκουσες προκειμένου οι φοιτητές/φοιτήτριες να διευκολύνονται στην καλύτερη κατανόηση του εκπαιδευτικού υλικού. Επίσης, δίδονται διάφορες δραστηριότητες, στις οποίες καλούνται οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να συμμετέχουν. Οι διαλέξεις μέσω τηλεδιασκέψεων βιντεοσκοποούνται προκειμένου να παραμένουν διαθέσιμες στους φοιτητές και στις φοιτήτριες, στην ηλεκτρονική πλατφόρμα οποιαδήποτε στιγμή.</p>
Βιβλιογραφία	<ol style="list-style-type: none"> 1. Joint Declarations / European Parliament – Joint Declaration of the European Parliament, the Council and the European Commission on the Conference on the Future of Europe – Engaging with citizens for democracy – Building a more resilient Europe / 18.3.2021 / 2021 / C-91/1/01 2. Β. Σκουρής, Συνθήκη της Λισσαβώνας, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2020 3. European Commission / Sustainable products initiative, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12567-Sustainable-products-initiative_en, September 2020

	<p>4. European Commission / Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs / Sustainable product policy & ecodesign, https://ec.europa.eu/growth/industry/sustainability/product-policy-and-ecodesign_en, 2020</p> <p>5. Π. Δέγλερης, Οι Δημόσιες Συμβάσεις στην ενωσιακή έννομη τάξη – Η προσωρινή δικαστική προστασία – Η θεμελίωση και η νομολογία του Δ.Ε.Ε, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019</p> <p>6. Ευαγγ. – Ελ. Κουλουμπίνη – Η. Μάζος – Ι. Κίτσος, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412 / 2016 – Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2019</p> <p>7. Κ.Μ. Halonen – R. Caranta – A. Graells, Transparency in EU Procurements / ISBN 978 17 8897 5667 Edward / www.e-elgar.com, 2019</p> <p>8. European Commission / A European Green Deal / Striving to be the first climate – neutral continent, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en, 2019</p> <p>9. Δ. Ράϊκος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019</p> <p>10. Κ. Γιαννακόπουλος, Δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης. Μεγάλες αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019</p> <p>11. C. Yannakopoulos, La déréglementation constitutionnelle en Europe, Sakkoulas Publications S.A, 2019</p> <p>12. Χρ. Δετσαρίδης, Η προδικαστική προσφυγή στο στάδιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019</p> <p>13. Michael Steinicke, Peter L. Vesterdorf, Brussels Commentary on EU Public Procurement Law, pub. C-H BECK – Hart – Nomos, 2019</p> <p>14. S. Arrowsmith, The law of Public and Utilities Procurement (3rd ed.), Vol. 2, Publ. Sweet & Maxwell, 2018.</p> <p>15. Β.Α Χριστιανός – Θ.Κ Πανάγος, Δημόσιες Συμβάσεις, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2018</p> <p>16. European Commission / Public Procurement Guidance for Practitioners / on avoiding the most common errors in projects funded by the European Structural and Investment Funds, ISBN 978 92 79 77537 6, February 2018</p> <p>17. Επαμ. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου (εκτενές κεφάλαιο για τις δημόσιες συμβάσεις), Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2017</p>
--	--

18. Χρ. Μουκίου, Διαφάνεια, ακεραιότητα και εντιμότητα στις Δημόσιες Συμβάσεις, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2017
19. European Commission / European Remedies Directives ensure fair play in EU Public Procurement / https://ec.europa.eu/info/index_en (published on 24.1.2017)
20. European Commission / Brussels 24.1.2017 / COM (2017) 28 final / Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the effectiveness of Directive 89/665/EEC and Directive 92/13/EEC, as modified by Directive 2007/66/EC, concerning review procedures in the area of Public Procurement
21. Επιμ: Λ. Παπαδοπούλου – Ευγ. Πρεβεζούρου – Κ. Γώγος, Το Δικαστήριο της Ε.Ε εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2016
22. Π. Δέγλερης, Το θεμελιώδες δικαίωμα στην αποτελεσματική (και πραγματική) προσωρινή δικαστική προστασία στις δημόσιες συμβάσεις σε περίοδο οικονομικής κρίσης – Το «παράδειγμα» της ακριβούς δικαιοσύνης – μια αποκλίνουσα σχέση δικαίου & δικαιοσύνης, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2016
23. C. Bovis, Research Handbook on EU Public Procurement Law, ISBN 9781 78195 325 9 / Edward / www.e-elgar.com, 2016
24. Β. Κάρμου - Π. Οικονόμου - Ε. Τροβά, Η κατασκευαστική διαιτησία, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2016
25. S. Arrowsmith, The law of Public and Utilities Procurement (3rd ed.), Vol. 1, Publ. Sweet & Maxwell, 2014
26. Οι 3 νέες Οδηγίες από 18.4.2016:

I. [Directive 2014/24/EU on public procurement](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014L0024-20180101&locale=en) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014L0024-20180101&locale=en>)

II. Directive 2014/25/EU on procurement by entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014L0025-20180101&locale=en>)

III. Directive 2014/23/EU on the award of concession contracts (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014L0023-20180101&locale=en>)
27. Π. Δέγλερης, Η προσωρινή δικαστική προστασία στις δημόσιες

	<p>συμβάσεις – οι «οικονομικές» Οδηγίες 89/665 – 92/13 – 2007/66 και ο Ν. 3886/2010, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2013</p> <p>28.Π. Δέγλερης, Η Διαφθορά και Δημόσιες Συμβάσεις, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012</p> <p>29.Π. Δέγλερης, Δίκαιο Προμηθειών και Υπηρεσιών Δημοσίου – Επιλογή νομολογίας προσωρινής δικαστικής προστασίας (Ν. 2522/97) Σ.τ.Ε - Πρωτοδικείων – Δ.Ε.Κ, Τομ. ΙΙ, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2009</p>
Αξιολόγηση	<p>Οι φοιτητές/-τριες θα αξιολογηθούν με βάσει τους ακόλουθους παραμέτρους. Πιο κάτω παρουσιάζονται οι μέθοδοι αξιολόγησης του μαθήματος μαζί με το ποσοστό (βαρύτητα σε σχέση και με τον τελικό βαθμό) για κάθε μέθοδο αξιολόγησης:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1 βαθμολογούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα 10% 2. 2 εργασίες (2 X 20%) 3. Τελική εξέταση 50%
Γλώσσα	Ελληνική